



Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw
Osób Niepełnosprawnych
Zastępca Dyrektora
Krzysztof Czechowski

BON-XVIII.052.115.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Fundacja Gdynia,
Instytut Aktywizacji Regionów
z siedzibą w Gdyni
ul. Sarnia Góra 9
84-207 Koleczkowo

Dotyczy: zawiadomienia o sposobie załatwienia petycji z dnia 25 maja 2026 r.

Szanowni Państwo,

w odpowiedzi na petycję z dnia 25 maja 2026 r. dotyczącą podjęcia inicjatywy legislacyjnej w zakresie zmian przepisów regulujących orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, uprzejmie zawiadamiam, że petycja została rozpatrzona w ten sposób, iż na obecnym etapie nie przewiduje się podjęcia inicjatywy legislacyjnej w zakresie i kształcie zaproponowanym w petycji.

Jednocześnie dziękuję za przedstawienie propozycji oraz uwag dotyczących funkcjonowania systemu orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Przedstawione postulaty zostaną wykorzystane w dalszych analizach dotyczących funkcjonowania systemu orzecznictwa oraz możliwych kierunków jego doskonalenia.

Przedstawione w petycji zagadnienia dotyczą szeregu istotnych problemów praktycznych związanych z działalnością zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności, w szczególności jakości uzasadnień wydawanych orzeczeń, przejrzystości postępowań, jednolitości stosowania przepisów, oceny funkcjonalnej, udziału lekarzy specjalistów oraz mechanizmów nadzoru nad jakością orzecznictwa.

Należy zgodzić się, że uzasadnienie orzeczenia powinno umożliwiać stronie zrozumienie motywów rozstrzygnięcia oraz skuteczne korzystanie z przysługujących środków odwoławczych. Jakość sporządzanych uzasadnień pozostaje jednym z istotnych elementów wpływających na przejrzystość systemu orzeczniczego i zaufanie obywateli do instytucji publicznych.

Jednocześnie należy wskazać, że obowiązujące przepisy już obecnie przewidują obowiązek sporządzania uzasadnień zawierających wskazanie faktów uznanych za istotne oraz dokumentów stanowiących podstawę rozstrzygnięcia. Ewentualne rozszerzenie zakresu obligatoryjnych elementów uzasadnienia wymagałoby jednak pogłębionej analizy wpływu takich zmian na organizację pracy zespołów, czas prowadzenia postępowań oraz dostępność osób uprawnionych do udziału w składach orzekających.

Należy zauważyć, że część proponowanych zmian prowadziłaby do istotnego rozszerzenia zakresu czynności wykonywanych przez sądy orzekające oraz pracowników zespołów. Wprowadzenie obowiązku szczegółowego odnoszenia się do każdego dokumentu zgromadzonego w sprawie, wyjaśniania przyczyn nieuwzględnienia poszczególnych dowodów, sporządzania rozbudowanych ocen funkcjonalnych oraz obligatoryjnego doręczania szczegółowych uzasadnień we wszystkich sprawach skutkowałoby znacznym zwiększeniem pracochłonności postępowań.

Przy ocenie proponowanych rozwiązań konieczne jest zatem uwzględnienie nie tylko korzyści związanych ze zwiększeniem szczegółowości dokumentowania procesu orzeczniczego, lecz również ich wpływu na terminowość rozpoznawania spraw, obciążenie kadrowe zespołów oraz dostępność lekarzy uczestniczących w procesie orzekania. Ewentualne zmiany powinny zachowywać właściwą równowagę pomiędzy przejrzystością postępowania a zapewnieniem sprawnego i terminowego wydawania orzeczeń.

W szczególności należy mieć na uwadze, że zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności rozpoznają corocznie bardzo dużą liczbę spraw, a znaczące zwiększenie zakresu obowiązkowych czynności wykonywanych przy każdej z nich mogłoby prowadzić do wydłużenia czasu oczekiwania na wydanie orzeczenia. Skutek taki pozostawałby w sprzeczności z oczekiwaniami osób z niepełnosprawnościami dotyczącymi sprawnego i dostępnego systemu orzeczniczego.

Na uwagę zasługuje również podniesiona w petycji kwestia znaczenia oceny funkcjonalnej. Należy jednak zauważyć, że obowiązujący system orzekania nie opiera się wyłącznie na rozpoznaniu medycznym, lecz uwzględnia wpływ naruszonej sprawności organizmu na zdolność do wykonywania pracy, pełnienia ról społecznych oraz samodzielnej egzystencji. Ocena funkcjonalna stanowi zatem jeden z podstawowych elementów procesu orzeczniczego.

Odnosząc się do propozycji wprowadzenia obowiązku udziału lekarza specjalisty odpowiadającego dominującemu schorzeniu osoby zainteresowanej, należy wskazać, że obowiązujące przepisy nie przewidują takiego bezwzględnego wymogu. Rozwiązanie takie wymagałoby uwzględnienia realnych możliwości kadrowych zespołów orzekających. W wielu częściach kraju występują trudności z pozyskiwaniem lekarzy do sądów orzekających, dlatego każda zmiana w tym zakresie wymagałaby szczegółowej oceny skutków organizacyjnych, kadrowych i finansowych.

Należy również zauważyć, że obecnie obowiązujące przepisy nie uzależniają możliwości wydania orzeczenia od udziału lekarza posiadającego specjalizację odpowiadającą konkretnemu schorzeniu osoby zainteresowanej. Przy organizacji postępowania należy brać pod uwagę charakter schorzenia oraz potrzebę zapewnienia wszechstronnej oceny stanu zdrowia i funkcjonowania osoby zainteresowanej, jednak nie oznacza to automatycznego obowiązku udziału lekarza specjalisty każdej dziedziny wskazywanej w dokumentacji medycznej.

Podobnie propozycja obowiązkowego rejestrowania wszystkich posiedzeń sądów orzekających wymagałaby pogłębionej analizy skutków prawnych, organizacyjnych, finansowych oraz związanych z ochroną danych osobowych. Wprowadzenie takiego rozwiązania wiązałoby się z koniecznością stworzenia odpowiednich warunków technicznych, zapewnienia bezpiecznego przechowywania nagrań, określenia zasad ~~dostępu do nich oraz ustalenia okresów ich przechowywania. Generowałoby to również~~

dotatkowe obowiązki organizacyjne po stronie zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Odnosząc się do postulatu wprowadzenia mechanizmów nadzoru nad jakością uzasadnień, należy wskazać, że działania zmierzające do doskonalenia jakości orzecznictwa oraz wspierania jednolitego stosowania przepisów przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności są zasadne. W tym celu Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych prowadzi działania szkoleniowe, analityczne oraz nadzorcze, a także współpracuje z wojewódzkimi zespołami w zakresie identyfikowania najczęściej występujących problemów praktycznych.

Jednocześnie należy podkreślić, że ewentualne rozszerzenie kompetencji nadzorczych Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, wprowadzenie nowych obowiązków sprawozdawczych po stronie wojewódzkich zespołów oraz stworzenie szczegółowego systemu kontroli jakości uzasadnień wymagałyby zmian ustawowych albo rozporządzeniowych poprzedzonych analizą skutków regulacji, w tym skutków finansowych, kadrowych, organizacyjnych oraz wpływu na czas rozpoznawania spraw.

Mając powyższe na uwadze, petycja nie zostaje uwzględniona w zakresie postulatu podjęcia inicjatywy legislacyjnej obejmującej zmiany rozporządzenia w brzmieniu zaproponowanym przez Fundację. Przedstawione propozycje są istotnym głosem w dyskusji nad funkcjonowaniem systemu orzekania o niepełnosprawności, jednak ich wdrożenie w zaproponowanym kształcie wymagałoby szerokiej analizy systemowej oraz uwzględnienia realnych możliwości organizacyjnych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Jednocześnie postulaty dotyczące jakości uzasadnień, przejrzystości postępowań, dalszego wzmacniania funkcjonalnego podejścia do oceny niepełnosprawności oraz monitorowania praktyki orzeczniczej zostaną uwzględnione w bieżących działaniach analitycznych, szkoleniowych i nadzorczych Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Czechowski
Zastępca Dyrektora
Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/